

Regeldruk

Inleiding

Het wetsvoorstel Toekomst accountancysector heeft regeldruk tot gevolg: een aanzienlijke stijging van administratieve lasten, nalevingskosten en toezichtkosten voor accountantsorganisaties. Ook andere partijen binnen de financiële keten worden vanwege de stapeling van maatregelen geconfronteerd met een toename van financiële lasten en regeldruk.

Mogelijk hebben deze regeldrukgevolgen tot resultaat dat de kosten voor de wettelijke controle hoger worden. En mogelijk hebben deze regeldrukgevolgen tot resultaat dat een flink aantal accountantsorganisaties besluit geen wettelijke controles meer te willen uitvoeren.

De genoemde regeldruk in de Memorie van toelichting is volstrekt niet volledig en ziet ook niet op (de effecten van) het gehele pakket aan maatregelen die de minister van Financiën in zijn brief van 20 maart 2020 heeft voorgesteld.¹ Deze maatregelen zijn onderdeel van het nu voorliggende wetsvoorstel.

Het Integraal Afwegingskader vermeldt dat de gezamenlijke initiële kosten van het voorstel € 3.343.000,- bedragen; de gezamenlijke structurele kosten bedragen € 1.136.950,- per jaar. Deze bedragen zien echter alleen op de introductie van de maatregel Audit Quality Indicators en de maatregel Versterking governance grootste accountantsorganisaties. Bovendien gaan de berekeningen nog uit van 290 accountantsorganisaties, terwijl dat aantal per 1 september jl. op 268 accountantsorganisaties staat.

Gezien de grote impact van deze gestapelde maatregelen op de sector is het van groots belang dat volledig inzicht bestaat op de integrale kosten van de maatregelen en de effecten daarvan op de financiële keten, waaronder accountantsorganisaties. We benoemen in ieder geval de volgende elementen:

- Regeldruk die ontstaat vanwege de wetswijziging versterking handhavinginstrumentarium AFM, artikel 18, tweede lid van de Wta;
- De introductie en implementatie van Audit Quality Indicators;
- Regeldruk veroorzaakt door de nieuwe rapportageverplichtingen over de onderwerpen 'Fraude' en 'Continuïteit' in de jaarrekeningen;
- Regeldruk in het kader van de nieuwe verplichte inzet van specialisten door de accountantsorganisatie, bijvoorbeeld forensische expertise;
- De versterking van de governance bij de grootste accountantsorganisaties;
- De aanwijsbevoegdheid NBA voor ondernemingen in instellingen zonder accountant;
- De vereenvoudiging van het toezicht: overheveling niet-oob-segment naar de AFM.

SRA verzoekt de minister van Financiën nadrukkelijk een nieuw, volledig overzicht van de totale regeldruk op accountantsorganisaties op te stellen en dit nieuwe overzicht voor advies voor te leggen aan het Adviescollege toetsing regeldruk.

¹ Kamerstukken II 2019/2020, 33977, nr. 29

Factoren toename regeldruk

Onderstaand benoemen we per element/maatregel de onderliggende factoren die verantwoordelijk zijn voor de toename van regeldruk.

Alhoewel minder prominent naar voren springend ten opzichte van andere factoren, willen we in de eerste plaats wijzen op de zeer grote impact van de wijziging in artikel 18, lid 2 van de Wta op de regeldruk. Deze wijziging voorziet in de uitbreiding van de verantwoordelijkheid van een accountantsorganisatie voor de uitkomsten van het kwaliteitsbeheersingssysteem, en wijzigt daarmee de inspanningsverplichting van een accountantsorganisatie in een resultaatverplichting.²

Alhoewel geen enkel kwaliteitsbeheersingssysteem waterdicht kan zijn en de opdracht in wezen onmogelijk te vervullen is, zullen accountantsorganisaties gezien het zwaard van Damocles dat hen boven het hoofd hangt, alles in het werk stellen om ook hieraan te voldoen.

Als dit voorstel wordt doorgezet heeft dit grote - overigens niet te kwantificeren - consequenties voor de kosten verbonden aan het kwaliteitssysteem en de kosten van individuele wettelijke controles. Nog zwaarder wegen echter de kosten van een verhoogde angstcultuur binnen de sector, de afvinkcultuur binnen de accountantsorganisaties, het uittreden van professionals uit de sector en de grote afname van de aantrekkelijkheid van het beroep.

Audit Quality Indicators

Accountantsorganisaties worden verplicht om jaarlijks op basis van kwaliteitsindicatoren (AQI's) te rapporteren aan de beroepsorganisatie. De beroepsorganisatie wordt verantwoordelijk voor het openbaar maken van de kwaliteitsindicatoren op een centrale locatie en voor periodieke evaluatie. De toezichthouder wordt met het wetsvoorstel verantwoordelijk voor toezicht en handhaving.

1. Initiële kosten

De initiële kosten voor accountantsorganisaties om op basis van de kwaliteitsindicatoren te rapporteren zullen bij de niet-oob-accountantsorganisaties het hoogst zijn. Voor accountantsorganisaties met een oob-vergunning bestaat op dit moment al de jaarlijkse verplichting een transparantieverlag te publiceren. In het transparantieverlag geven zij aan het publiek inzicht in hun structuur, bestuur, stelsel van kwaliteitsbeheersing (inclusief pijlers en bouwstenen hiervan) en haar daadwerkelijke functioneren. Veel data is in dat kader al beschikbaar.

Middelgrote en kleinere accountantsorganisaties kennen die verplichting niet, vanwege het bij wet geregelde niet-oob-regime waaronder zij vallen. IT-systemen zullen moeten worden aangepast of worden aangeschaft, de uitvraag naar data binnen de organisatie zal moeten worden ingeregeld. Ook zal een systeem moeten worden ingeregeld om de AQI's te kunnen berekenen. Naast de inzet van IT-specialisten, die niet automatisch tot de staf behoren van kleinere accountantsorganisaties, speelt de externe accountant vanwege de benodigde kwaliteitseisen en het belang voor de accountantsorganisatie een belangrijke rol bij de inregeling van rapportageverplichting.

Op basis van onze berekeningen variëren de initiële kosten voor niet-oob-accountantsorganisaties tussen € 5.100.000 en € 5.575.000.³

² Zie hoofdstuk Vereenvoudiging en versterking toezicht van deze reactie

³ Hierbij zijn we uitgegaan van 260 niet-oob-accountantsorganisaties, variërend in grootte, omvang wettelijke controleportefeuille en te verwachten inspanning, en een uurtarief voor een externe accountant van respectievelijk € 150 en € 200. Wanneer een uurtarief van rond € 75 wordt gehanteerd zoals in de Memorie van toelichting (een medewerker met kennis van ICT (p.20), maar ook een dagelijkse beleidsbepaler of lid van het toezichthoudend orgaan (p.22) -waar vind je ze voor € 77 per uur?-, dan bedragen de initiële kosten € 4.387.500.

2. Structurele kosten

De Memorie van toelichting benoemt alleen de lasten en kosten die te maken hebben met de jaarlijkse ontsluiting van data uit de systemen. Het gaat hierbij niet alleen om kwantitatieve data maar ook om kwalitatieve data die niet uit systemen te halen zijn. Alhoewel ontsluiting van de data niet door de externe accountant zal moeten/hoeven worden verricht, zal de externe accountant wel de data moeten interpreteren, in context plaatsen en alle kwaliteitschecks uitvoeren tijdens dit hele proces.

Uit een uitvraag onder 10% van de SRA-leden met een Wta-vergunning komt het volgende beeld: De rapportageverplichting van AQI's kent een jaarlijkse belasting in uren, variërend van 160 tot 320 uur per accountantsorganisatie. Dit hangt nauw samen met de mate van automatisering, inrichting van systemen, noodzakelijke handmatige verwerking, omvang klantenportefeuille/ aantal wettelijke controledossiers en grootte van de accountantsorganisaties. Over het algemeen geldt: hoe relatief kleiner de accountantsorganisatie, hoe relatief groter de urenbelasting die veelal neerkomt op de schouders van de externe accountant/vennoot .

Naast het verzamelen, bewerken, in context plaatsen, controleren, registreren, bewaren en ter beschikking stellen van informatie ten behoeve van de rapportageverplichtingen, moeten accountantsorganisaties ook jaarlijks

- a. Een nieuw verplicht standaardonderzoek uitvoeren onder medewerkers naar de betrokkenheid bij de accountantsorganisatie. Het onderzoek moet door externe deskundigen zijn gevalideerd. (AQI cultuur);
- b. Een nieuw verplicht onderzoek uitvoeren onder een representatief aantal klanten naar de opdrachttevredenheidsscore. Het onderzoek moet door externe deskundigen zijn gevalideerd.

Op basis van onze berekeningen variëren bovengenoemde structurele kosten voor 260 niet-oob-accountantsorganisaties tussen € 15.715.000 en € 19.320.000.

3. Nalevingskosten

De introductie van de AQI's brengt de volgende (initiële en structurele) nalevingskosten met zich mee:

- a. De instelling van een speciale commissie om AQI's te borgen en nader uit te werken (beroepsorganisatie)
- b. Het ontwerp, onderhoud en bewaking van de functionaliteit en doelmatigheid van het AQI-dashboard (beroepsorganisatie)
- c. Het jaarlijks verzamelen van de data (beroepsorganisatie)
- d. Het jaarlijks vaststellen van vragenlijsten van de verplichte onderzoeken onder medewerkers en klanten van accountantsorganisaties (beroepsorganisatie)
- e. Het assisteren van accountantsorganisaties bij technische en andere vragen (beroepsorganisatie)
- f. Het jaarlijks controleren of alle accountantsorganisaties de gevraagde informatie tijdig, consistent en correct aanleveren en daarop handhaven (toezichthouder)
- g. Het signaleren van risico's op basis van de aangeleverde data en daarop onderzoek doen (toezichthouder)
- h. Het onderhouden (en waar nodig uit te breiden) van de set AQI's (beroepsorganisatie)

In de begrote kosten, opgenomen in de Memorie van toelichting, zien we bovenstaande elementen niet alle uitgewerkt. Volgens die berekening zijn de initiële kosten voor de NBA € 61.200, terwijl jaarlijks een bedrag tussen € 13.100 en € 15.400 begroot wordt. Deze kosten zullen door de NBA naar verwachting worden doorberekend in de jaarlijkse contributiebijdrage door accountants. De structurele kosten van beoogd toezichthouder AFM zijn niet meegenomen in de begroting, getuige de Memorie van toelichting.

Daarnaast constateren we op basis van het samenhangende pakket rond de jaarlijkse rapportage via kwaliteitsindicatoren, dat de regeldruk (impliciet en expliciet) bijvoorbeeld ook ziet op maatregelen waarbij de externe accountant/vennoot bij betrokken zal zijn:

- a. Nieuwe verplichtingen rond het onderwerp Fraude: rapportering in de jaarrekening
- b. Nieuwe verplichtingen rond het onderwerp Continuïteit: rapportering in de jaarrekening
- c. De nieuwe verplichte inzet van specialisten door de accountantsorganisatie, bijvoorbeeld op het gebied van forensische expertise

Kosten hiervoor variëren tussen € 27.600.000 en € 36.800.000, afhankelijk van het gehanteerde uurtarief, resp. € 150 en € 200.

Op basis van onze berekeningen variëren de totale structurele kosten van dit samenhangende pakket voor 260 niet-oob-accountantsorganisaties tussen € 43.315.000 en € 56.120.000 per jaar. ⁴

Conclusie

Volgens onze berekening kunnen de financiële lasten van de implementatie en werking van rapportageverplichtingen waaronder de AQI's, alleen al oplopen tussen 48 en 62 miljoen in het eerste jaar. Daarna bedragen de structurele kosten jaarlijks zo'n 43 tot 56 miljoen. Deze bedragen zijn inclusief begrote nalevingskosten door de NBA en exclusief de kosten van de toezichthouder AFM.

De structurele kosten van de AQI's sec variëren tussen (afgerond) 16 en 20 miljoen per jaar. Gezien de belasting van de hele sector en onze eerdere conclusie dat beoogde doelen en werking van deze maatregel niet zullen worden behaald, beoordeelt SRA de introductie van de maatregel als niet doelmatig, niet proportioneel en daarmee niet wenselijk.

Versterking governance grootste accountantsorganisaties

Het wetsvoorstel voorziet in een verplichting voor grote niet-oob-accountantsorganisaties om over een stelsel van onafhankelijk intern toezicht te beschikken. De minister verwacht dat er 10 tot 15 accountantsorganisaties zijn die op grond van de vastgestelde criteria aan de extra vereisten moeten voldoen.

1. Initiële lasten

De initiële kosten zullen voor niet-oob-accountantsorganisaties bestaan uit

- a. Het opstellen van profielschets voor omvang en samenstelling interne orgaan;
- b. De werving, selectie en benoeming van het interne orgaan (Raad van Commissarissen);
- c. De eenmalige investering in de aanpassing van statuten en bestuursreglementen;
- d. Informatieverstrekking, voorbereiding, mogelijk toetsingsgesprek, verkrijgen additionele informatie aan toezichthouder;
- e. Toetsing van de geschiktheid van zowel de personen belast met het interne toezicht als de dagelijkse beleidsbepalers van de accountantsorganisatie door de toezichthouder: vergoeding AFM (€ 7.000 per persoon, gemiddeld 8 personen per organisatie).

Volgens berekening van het Ministerie van Financiën beslaan de kosten hiervoor in totaal rond de € 77.800 per accountantsorganisatie. Op basis van onze gegevens, gecombineerd met de bedragen voor de geschiktheidstoetsingen benoemd onder e., komen wij op een begroot bedrag van € 90.700 per accountantsorganisatie.

⁴ Dit is op basis van uurtarieven van de externe accountant van respectievelijk € 150 en € 200. Wanneer een uurtarief van rond € 75 wordt gehanteerd zoals in de Memorie van toelichting (een medewerker met kennis van ICT (p.20), maar ook een dagelijkse beleidsbepaler of lid van het toezichthoudend orgaan (p.22) -waar vind je ze voor € 77 per uur?-, dan bedragen de structurele kosten € 24.107.500

2. Structurele en incidentele lasten

Volgens de Memorie van toelichting bestaan de structurele kosten voor accountantsorganisaties uit de periodieke hertoetsing van (nieuwe) toezichthouders, en daarmee ook de kosten benoemd bij punt 1a, 1b, 1d en 1e (zie hierboven). Deze lasten worden door het Ministerie van Financiën begroot tussen € 8.300 en € 12.500. Opvallend hierbij is dat de toetsingskosten van de toezichthouder (€ 7.000 per persoon) niet zijn meegenomen.

Daarnaast noemt de Memorie van toelichting de bezoldiging van de interne toezichthouders als structurele post, die volgens het Ministerie van Financiën jaarlijks tussen de € 15.000 en € 27.000 zal liggen. Daarbij gaat het kostenkader uit van de benoeming van ten minste drie leden in de Raad van Commissarissen. Met verwijzing naar de Bezoldigingsmaxima 2021⁵, vragen we ons oprecht af of dit bedrag niet veel te laag is geschat.

Wat wij in het kostenkader van structurele lasten en regeldruk nog missen zijn de vereisten waaraan de accountantsorganisatie moet voldoen volgens het Besluit toezicht accountantsorganisaties, hoofdstuk 7a.⁶ Hierbij noemen we bijvoorbeeld de informatieplichten, de jaarlijkse evaluatie en jaarlijkse rapportage door het interne orgaan. Hieraan zullen de niet-oob-accountantsorganisaties met dit voorstel ook moeten voldoen. We verzoeken de minister ook dit punt mee te nemen in het nieuwe overzicht van de totale regeldruk voor accountantsorganisaties.

Los van de administratieve gevolgen van de maatregel, het effect van de instelling van het interne toezichtorgaan op de organisatie en de uitvoering van de vereisten zoals beschreven in het Besluit toezicht accountantsorganisaties, zullen de incidentele lasten (de werving, selectie en benoeming van kandidaten vanwege afloop zittingstermijn en het proces rond de geschiktheidstoetsing) uitkomen op zo'n € 30.000 per accountantsorganisatie. De structurele lasten per accountantsorganisatie zullen naar onze inschatting jaarlijks rond de € 65.000 liggen.

Aanwijsbevoegdheid NBA voor ondernemingen en instellingen zonder accountant

Ook de toewijzing van een accountantsorganisatie aan de onderneming heeft gevolgen voor de regeldruk. Zoals eerder vermeld ontbreekt in de Memorie van toelichting hiervoor aandacht.

De aanvraag om aanwijzing door een onderneming heeft op z'n minst effect op de onderneming zelf, en de (extra) taken van de beroepsorganisatie en toezichthouder in dat kader. De toewijzing van de opdracht aan een accountantsorganisatie heeft vervolgens effect op de portefeuille, de werkdruk en het borgen van en het voldoen aan de kwaliteitseisen binnen de accountantsorganisatie.

Kan de minister een indicatie geven hoeveel ondernemingen jaarlijks een beroep zullen doen op de maatregel, welke extra kosten dat met zich meebrengt en wie daarvan de lasten draagt?

Daarnaast vragen we in het kader van regeldruk aandacht voor de uitwerking van de bepaling rond bezwaar en beroep. Een eventueel bezwaar van de accountantsorganisatie tegen aanwijzing kent geen opschortende werking. De accountantsorganisatie zal werkzaamheden in gang moeten zetten om de controle te gaan uitvoeren. Ook wanneer het bezwaar uiteindelijk volgens de rechter op grond van valide redenen is ingesteld. Onzes inziens creëert deze bepaling onevenredige druk op de accountantsorganisatie.

Als laatste vragen we aandacht voor de regeldrukgevolgen wanneer een aanvraag om aanwijzing door een onderneming wordt afgewezen. Kan de minister ook daar meer inzicht in geven?

⁵ Ministerie van BZK, Wet normering topinkomens, Bezoldigingsmaxima 2021

⁶ Zie <https://wetten.overheid.nl/BWBR0020184/2020-10-29#Hoofdstuk7a>

Vereenvoudiging en versterking van het toezicht

De shift in de uitvoering van de kwaliteitstoetsingen als onderdeel van de kabinetsmaatregelen Toekomst accountancysector vraagt om het optuigen van een geheel nieuw toetsingsapparaat door de AFM, waarmee kosten zijn gemoeid. Deze voor de sector extra kosten worden betaald door de vergunninghoudende accountantsorganisaties zelf en moeten verwerkt worden in de kostenverdeling over de financiële sector zoals benoemd in de wijziging Bbft 2019 ten behoeve van aanpassingen vanaf 2022.⁷

Het SRA-bestuur maakt zich ernstige zorgen over de gepresenteerde kostenplaatjes door het Ministerie van Financiën en de toezichthouder en de impact daarvan op zowel niet-oob-accountantsorganisaties sec als de financiële keten als geheel.⁸ De kostenoverzichten lijken gaandeweg in de (vertrouwelijke) overleggen sinds maart 2020 en officiële stukken naar de Tweede Kamer steeds hoger, meer diffuus en minder transparant te worden. Met een gezamenlijke noemer: de toezichtkosten stijgen exorbitant voor de sector. Eerste plaatjes leveren een kostenstijging van 40% op.

1. Initiële kosten

Los van deze kosten die over de sector heen worden berekend, hebben we ook geprobeerd een inventarisatie te maken van de regeldruk waarmee de niet-oob-accountantsorganisatie wordt geconfronteerd. De toezichtmethodologie van de AFM is op dit moment nog niet bekend. Maar afgelopen periode heeft een aantal pilots plaatsgevonden met data-uitvragen door de toezichthouder. Op basis daarvan komen we tot de volgende elementen:

- Aanschaffen en aanpassen IT-systemen
- Inregelen, invullen en beoordelen vragenlijsten kwaliteitsbeheersingssysteem, 1^e jaar
- Inregelen, invullen en beoordelen vragenlijsten per wettelijke controle, 1^e jaar
- Kwaliteitscheck

Volgens onze inschatting variëren de initiële kosten tussen € 9.447.000 en € 11.371.000.

2. Structurele kosten

De structurele kosten van niet-oob-accountantsorganisaties zien (vooralsnog) volgens inschatting op de volgende elementen:

- Verzamelen, bewerken, controleren, registreren van data & invullen en beoordelen vragenlijsten kwaliteitsbeheersingssysteem
- Verzamelen, bewerken, controleren, registreren van data & invullen en beoordelen vragenlijsten per wettelijke controle
- Kwaliteitscheck voor verzending naar de AFM

Volgens onze inschatting variëren de structurele kosten tussen € 4.260.000 en € 5.680.000.

Hierbij zijn de toezichtkosten van de AFM zelf dus niet meegenomen. Ten aanzien van die kosten noemen we een aantal mogelijke effecten en aandachtspunten in het kader van regeldruk:

- Aanzienlijke kostenverzwaring toezichthouder;⁹
- Aanzienlijke kostenverzwaring accountantsorganisaties en bedrijven in het mkb. De accountancysector betaalt haar eigen toezicht;¹⁰

⁷ Zie <https://www.internetconsultatie.nl/2099/reactie/5c48a10c-40fe-4c13-aae4-226c05cec37a>

⁸ Zie Consultatie Wijziging percentages Bbft 2019; Wijziging Besluit bekostiging financieel toezicht 2019 in verband met onder meer herverdeling van de toezichtkosten van de AFM en de reactie van SRA daarop: <https://bit.ly/3g5qCOe>

⁹ Zie onder meer Aanbiedingsbrief Kostenkader 2021-2024 AFM (september 2020): <https://bit.ly/2TcXgMm> en de Consultatie Wijziging Bbft 2019 ten behoeve van aanpassingen vanaf 2022. Zie: <https://bit.ly/3x8qqDL>

¹⁰ Zie a. de Zorgenbrieven Toekomst accountancysector SRA aan de leden van de Vaste Commissie voor Financiën (september 2020), bijgevoegd bij de Inbreng VAO Accountancy, verstuurd naar de voorzitter en leden

- Negatieve effecten op administratieve lasten van toezichthouder, accountantsorganisaties waardoor ook de kosten voor mkb-bedrijven zullen oplopen;
- Toezichtkosten zijn niet meer behapbaar voor de niet-oob-accountantsorganisaties opererend in het mkb; zij verlaten het domein en de markt wordt steeds kleiner
- Toezichtkosten worden doorberekend aan de controleplichtige mkb-entiteiten die geconfronteerd gaan worden met een steeds hogere kosten van hun verplichte controle en een steeds moeilijker toegankelijker markt.
- De werkdruk neemt toe in de sector, de aantrekkelijkheid van het beroep neemt af.

Het SRA-bestuur kent groeiende zorgen ten aanzien van de regeldruk, het kostenkader van de toezichthouder en de huidige onderbouwing en doelmatigheid daarvan.

Hoe verhoudt de regeldruk zich tot de benodigde proportionaliteit in toezicht in het niet-oob-segment? Kan het kostenkader en nog komende kostenkaders met bijbehorende regeldruk de mkb-toets doorstaan?

Gezien de huidige toezichtinspanningen van de toezichthouder bij vergunninghouders in het niet-oob-segment, ligt het in de lijn der verwachting dat de al aangekondigde kostenstijging voor de accountancysector de komende jaren gevolgd zal worden door verdere kostenstijgingen.

En gezien de continue druk en opstapeling van kosten, doet de prangende vraag zich voor of dit voor de (mkb-)markt behapbaar en betaalbaar blijft.

Effect regeldruk per wettelijke controle

Op basis van bovenstaande elementen waarbij nog veel onduidelijk en ingevuld moet worden, heeft SRA een voorzichtige inschatting gemaakt van de totale regeldruk voor 260 niet-oob-accountantsorganisaties.

De ingeschatte totale initiële kosten variëren tussen € 14.825.000 en € 17.290.000 (afhankelijk van het gehanteerde uurtarief van de externe accountant). Doorvertaald, stijgen de kosten per wettelijke controle uitgevoerd in het niet-oob-segment daarmee afgerond tussen respectievelijk € 1850 en € 2160. Hierbij zijn de kosten van beroepsorganisatie en toezichthouder niet meeberekend.

De ingeschatte jaarlijkse structurele, incidentele en nalevingskosten voor 260 niet-oob-accountantsorganisaties van de genoemde elementen uit het maatregelenpakket variëren tussen (afhankelijk van het gehanteerde uurtarief van de externe accountant) € 51.035.000 en € 65.300.000. Hierbij zijn de kosten van de beroepsorganisatie en de toezichthouder niet meegerekend.

Doorvertaald, stijgen de kosten per wettelijke controle uitgevoerd in het niet-oob-segment daarmee als volgt: op basis van de initiële kosten tussen € 1853 en € 2162, en op basis van de structurele kosten tussen respectievelijk € 6380 en € 8165.

van de Vaste Commissie voor Financiën op 1 april 2021.

<https://www.sra.nl/belangenbehartiging/nieuws/herziening-inrichting-stelsel-van-toezicht>

b. <https://fd.nl/ondernemen/1374232/kleine-accountants-stappen-massaal-uit-controlemarkt-vanwege-hoge-regeldruk-nld1cak6oSV4>

c. Brief MKB Nederland aan minister Hoekstra van Financiën: <https://www.mkb.nl/brieven-en-commentaren/toekomst-accountancy-brief-van-mkb-nederland-aan-minister-hoekstra-financien>

Factoren toename regeldruk

Maatregel			Algemeen	Uurtarief € 150	Uurtarief € 200
Impact wijziging artikel 18, lid 2, Wta	260 niet-oob-accountants-organisaties		PM		
AQI's	260 niet-oob-accountants-organisaties	Initieel		5.100.000	5.575.000
		Structureel (jaarlijks)		15.715.000	19.320.000
	NBA	Initieel	61.200		
	NBA	Structureel (jaarlijks)	8.400		
		Incidenteel (per 2 of 3 jaar)	14.000		
	AFM		PM		
Rapportageverplichting Fraude en Continuïteit Inzet specialisten	260 niet-oob-accountantsorganisaties	Structureel (jaarlijks)		27.600.000	36.800.000
Versterking governance	10 grootste niet-oob-accountantsorganisaties	Initieel			907.000
		Incidenteel			300.000
		Structureel (jaarlijks)			650.000
	AFM		PM		
Aanwijsbevoegdheid NBA	NBA		PM		
	Accountantsorganisaties		PM		
	Gecontroleerde entiteit		PM		
	AFM		PM		
Vereenvoudiging / overheveling toezicht	AFM (Kostenkader)		PM		
	260 niet-oob-accountantsorganisaties	Initieel		9.447.000	11.371.000
		Structureel (jaarlijks)		4.260.000	5.680.000